

Business class doorbreekt niveaugrenzen

MARCANTI COLLEGE STIMULEERT ONDER- NEMERS IN DE DOP

Wat betekent het om een eigen zaak te hebben en ondernemer te zijn? Leerlingen uit de business class van het Marcanti College in Amsterdam maken kennis met verschillende aspecten van het ondernemerschap. Vanaf volgend jaar doen niet alleen alle vmbo-leerlingen economie mee, maar ook leerlingen van de htl-route, een flexibele leerroute waarvoor het maatwerkdiploma een mooie bekroning zou zijn.

Tekst: Eva van Teeseling / Fotografie: Dirk Kreijkamp

Het Marcanti College in Amsterdam is een school voor vmbo (kader en theoretische leerweg) en havo in het hart van Amsterdam. De school heeft zo'n zevenhonderd leerlingen, die voornamelijk uit de multiculturele wijken Nieuw-West en Bos en Lommer komen. Kenmerkend voor de school is de culturele diversiteit. "De school is niet zo groot en daardoor overzichtelijk", stelt waarnemend directeur Marchel Verhulst vast. "Wij kennen alle leerlingen bij naam. Ons onderwijs is erop gericht dat alle leerlingen een diploma halen op het niveau dat voor hen het hoogst haalbare is."

In het bloed

Het Marcanti College is een van de vijftig gecertificeerde VECON Business Scholen, scholen met een keuzeprofiel waarin extra aandacht is voor economische vakken. Het Marcanti is al sinds 2009 actief op dit gebied. Sindsdien is het programma steeds verder uitgebouwd en opnieuw beproefd. In 2011 ging de business class officieel van start.

Economiedocent Fatma Gül Topcu legt uit waarom de school voor dit profiel heeft gekozen. "Onderzoek wijst uit dat juist onder vmbo-leerlingen veel interesse is voor het ondernemerschap en dat hier vaak ook hun talenten liggen. Velen kiezen dan ook voor het ondernemerschap na hun opleiding, of komen daar vanzelf in terecht.

Van de leerlingen die hier op school zitten, weten we bovendien dat zij ermee zijn opgegroeid. Vaak hebben hun ouders een eigen zaak. Dat betekent dat het ondernemerschap deze leerlingen als het ware in het bloed zit: het interesseert hen en trekt hen aan."

'Het ondernemerschap zit deze leerlingen als het ware in het bloed'

De business class is een keuzeprofiel voor leerlingen die in de derde klas van het vmbo kiezen voor de sector economie. "We willen de vmbo-leerlingen extra uitdaging bieden door lessen in ondernemerschap aan te bieden", zegt Topcu. De klassen zijn gemengd: leerlingen uit vmbo-basis, -kader en theoretische leerweg zitten bij elkaar. "Er is veel belangstelling voor de business class. Aan het einde van de tweede klas kiezen leerlingen ervoor om twee jaar lang twee uur per week extra lessen in ondernemerschap te volgen. Daar tekenen ze ook voor; ze gaan echt een verplichting aan om zich hier een langere periode voor in te zetten."

Eigen bedrijf runnen

De lessen worden benut om de ondernemerskwaliteiten van de leerlingen te ontwikkelen. Denk aan het maken van een ondernemingsplan, het bedenken,

In de business class wordt projectmatig gewerkt: leerlingen schrijven een ondernemingsplan en werken in groepjes samen

ontwikkelen en op de markt brengen van een product, het presenteren van een ondernemingsplan en product, en deelname aan bedrijfsbezoeken en gastcolleges bij bijvoorbeeld de Kamer van Koophandel. Topcu: “In de business class wordt projectmatig gewerkt: leerlingen schrijven een ondernemingsplan, werken in groepjes samen en worden gestimuleerd om zelf iets te ontwikkelen en oplossingen te vinden voor allerlei praktische problemen. Het zijn actieve werkvormen die de leerlingen enthousiast maken en motiveren. Het programma is flexibel, we kunnen bijvoorbeeld bij de keuze van de bedrijfsbezoeken rekening houden met de interesses van de leerlingen.”

‘Samenwerken, initiatief nemen, problemen oplossen, creativiteit: allemaal vaardigheden die ze als ondernemer goed kunnen gebruiken’

In het derde leerjaar ontdekken de leerlingen welke kwaliteiten ze nodig hebben om een succesvol ondernemer te worden en leren ze de basis van het ondernemen. Wat komt er allemaal kijken bij het starten en runnen van een eigen bedrijf? Ze bezoeken onder meer een frisdrankfabriek en krijgen daar een

blik achter de schermen bij het productieproces en de grootschalige distributie. Ook zetten ze zich in om winst te maken met de verkoop van een product dat ze zelf mogen kiezen. De school stelt daarvoor per groep een bedrag van € 50,- beschikbaar, dat de leerlingen moeten terugverdienen. “Samenwerken, initiatief nemen, problemen oplossen, creativiteit: tijdens deze projecten komen die vaardigheden ruimschoots aan bod”, zegt Topcu. “Vaardigheden die ze later als ondernemer goed kunnen gebruiken.”

Eerste prijs

In het vierde leerjaar is het programma meer internationaal georiënteerd. De leerlingen doen mee aan internationale projecten voor tieners (t-MBA) van Doga School, een netwerk van particuliere scholen in Turkije. Dit jaar is gekozen voor het Global Responsibility Project, dat zich richt op maatschappelijke verantwoordelijkheid en milieubewust ondernemen. Alle projectplannen worden in het Engels uitgewerkt en gepresenteerd. De leerlingen krijgen hierbij ondersteuning van Engelse docenten. “Wij zijn trots op onze leerlingen: ze zijn erg gemotiveerd en presteren heel goed. Een groepje van zes leerlingen heeft dit jaar zelfs de eerste prijs gewonnen met hun project ‘Go for green’, een originele uitvinding om afval

VECON BUSINESS SCHOOL

De VECON Business School is een relatief nieuwe vorm van ondernemend onderwijs. Initiatiefnemer is de vereniging van economiedocenten, VECON. Het keuzeprofiel bestaat inmiddels vijf jaar en op dit moment zijn zo'n vijftig scholen met vmbo/havo gecertificeerd als VECON Business School. De scholen bieden hun leerlingen iets extra's op het gebied van ondernemerschap. Binnen het profiel economie en maatschappij is het een verdieppingsprogramma voor leerlingen die meer willen.

Kenmerkend voor dit keuzeprofiel is de extra aandacht voor de economische aspecten van de maatschappij en voor de talenten van leerlingen op het gebied van ondernemerschap en ondernemendheid. De leerlingen maken in de onderbouw kennis met de economische vakken en de maatschappelijke omgeving. Er zijn bedrijfsbezoeken en stages en de school nodigt sprekers uit. In de bovenbouw zijn er diverse projecten waarin leerlingen bijvoorbeeld oefenen met het opzetten van een eigen bedrijf of een cursus boekhouden volgen. Deelnemers behalen na twee jaar het Business School-certificaat. Daarmee zijn ze beter voorbereid op hun vervolgopleiding op mbo of hbo. De scholen vormen onderling een netwerk voor intervisie en uitwisseling. Zo houden ze het programma vitaal en actueel.

Meer informatie:
www.veconbusinessschool.nl

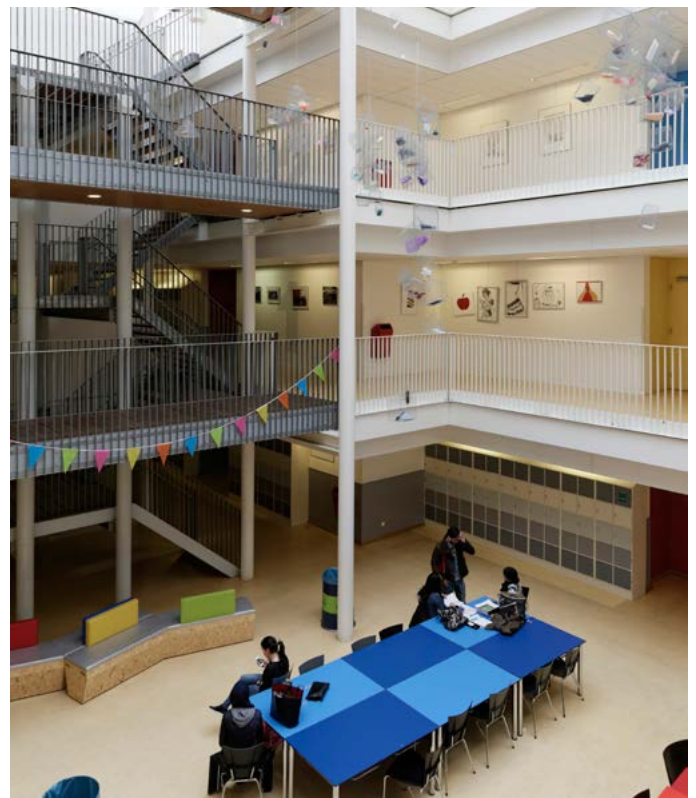
Waarnemend directeur Marchel Verhulst (links), economiedocent Fatma Gül Topcu en schoolleider Evert Jan Priester

scheiden leuk te maken. We zijn in januari met de leerlingen naar Londen gegaan voor de prijsuitreiking." Het slotakkoord van het tweejarige traject is een excursiereis naar Istanbul. Een reis van vier dagen, waar de leerlingen het hele vierde jaar naartoe leven en werken. "Istanbul is een metropool, een stad vol bedrijvigheid waar veel te zien en te beleven is. Het is een centrum van internationale handel waar ook veel Nederlandse bedrijven zijn gevestigd. Wij hebben er uitstekende contacten en spreken bovendien de taal goed", zegt Topcu. Op een van de Doga-scholen in Istanbul presenteren de leerlingen hun projecten en maken ze kennis met de andere leerlingen. Daarmee wordt het business class-programma afgesloten.

Een groepje van zes leerlingen won dit jaar de eerste prijs met een originele uitvinding om afval scheiden leuk te maken

Flexibele leerroute

Volgend jaar zijn de business class-lessen een vast onderdeel van het onderwijsprogramma voor de vmbo-leerlingen die economie kiezen, in plaats van een keuzeprofiel. "Dat geldt ook voor de nieuwe htl-stroom, waar we dit jaar mee zijn begonnen", vertelt schoolleider Evert Jan Priester. Havo-theoretische leerroute (htl) is een manier om het onderwijs flexibeler te maken en leerlingen meer kansen te bieden. De schotten tussen vmbo en havo worden weggenomen.

“De overstap van vmbo-t naar havo was altijd heel ingewikkeld”, zegt Priester. “Daar wilden we iets aan doen, ook omdat een groot aantal leerlingen van deze school juist tussen vmbo-t en havo in blijkt te zitten. Daarom hebben we een doorlopende leerroute geïntroduceerd voor vmbo-t en havo.”

In vijf of zes jaar behalen de leerlingen eerst hun vmbo-t-diploma en daarna het havodiploma. Zowel het businessprofiel als het scienceprofiel op het vmbo sluit aan bij de havoprofielen en er zijn extra lessen Nederlands, Engels en wiskunde. “Op die manier is het voor de vmbo-leerlingen een stuk gemakkelijker om de overstap naar havo te maken. Bovendien bereiden we de leerlingen grondig voor op het hbo. Er is bijvoorbeeld veel aandacht voor vaardigheden als onderzoeken, plannen en samenwerken.”

‘Een maatwerkdiploma vraagt organisatorisch veel van een school. Maar dat is geen reden om het niet te doen’

ICT-pilot

Binnen de htl-route vinden leerlingen van verschillende niveaus een plek. Dat betekent dat er gedifferentieerd moet worden op tempo, niveau en leerstrategieën.

Priester licht toe: “Leerlingen die naar 4 mavo gaan en leerlingen die naar 4 havo gaan, zitten bij elkaar in een klas. We zijn op zoek gegaan naar mogelijkheden om daar met ons onderwijsprogramma en didactiek zo goed mogelijk op in te spelen. Hoe kunnen we ons onderwijs

zo inrichten dat het aansluit bij de individuele behoeften van leerlingen? In een pilot wilden we onderzoeken in hoeverre ICT-hulpmiddelen een oplossing kunnen zijn. In de twee eerste klassen van de htl-stroom zijn we dit schooljaar begonnen met een experiment waarbij de leerlingen werken met digitaal materiaal op chrome-books. Volgend jaar komen de tweede klassen erbij.” De pilot is bewust kleinschalig gehouden. En groep van acht docenten doet mee. “Het is echt niet zo dat alles direct op rolletjes loopt. We lopen tegen allerlei technische en organisatorische vragen en problemen op. Zo is het aanbod aan geschikt digitaal lesmateriaal nog erg beperkt. Leerlingen en docenten hebben tijd nodig om vertrouwd te raken met de apparatuur; docenten hebben extra scholing nodig. Maar ook de computervaardigheden van de leerlingen vallen in de praktijk tegen. We zijn echt nog in een experimenteel stadium en we leren hier veel van.”

Maatwerk

Het zijn vroege, maar belangrijke stappen op weg naar meer maatwerk in het onderwijs, naar differentiatie, gepersonaliseerd leren en de introductie van een maatwerkdiploma in de toekomst. Hoe denkt de school hierover? “Maatwerk is eigenlijk al ingebakken in een flexibele leerroute als htl. Het is dan niet onlogisch als leerlingen bepaalde vakken op havoniveau kunnen volgen en andere op vmbo-t niveau”, besluit Priester. “Natuurlijk vergt dat organisatorisch veel van een school. Maar dat is geen reden om het niet te doen. In het belang van de leerlingen kunnen we veel problemen oplossen.” ■